

Ivan Ćorić

diplomski studij povijesti, istraživački smjer: Moderna i suvremena povijest (19. i 20. stoljeće)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Intervju s Lucijom Bakšić

Lucija Bakšić
(foto: autorica)

O Luciji Bakšić:

Rođena je u Zagrebu 1994., osnovnu školu završila je u Jastrebarskom, a srednju školu u Zagrebu (Prva gimnazija Zagreb). Godine 2013. upisala je jednopredmetni studij povijesti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i diplomirala je 2018. godine (istraživački smjer, modul moderna i suvremena povijest (19-20. stoljeće)). Godine 2014. paralelno je upisala jednopredmetni studij komparativne književnosti i diplomirala 2020. godine. Od travnja 2020. godine doktorandica je na *Graduate School Global Intellectual History* kojeg zajednički vode Freie Sveučilište u Berlinu i Humboldt Sveučilište u Berlinu.

Za početak, možete li nam predstaviti svoj put do profesionalnog bavljenja poviješću? Kako se razvijao Vaš interes za ovo područje?

Moja inicijalna ideja o studiju povijesti bila je zapravo vrlo površna prvenstveno zbog toga što sam veći dio svog života silno željela studirati pravo. Tu sam viziju prava pomalo idealistički temeljila na davno pročitanoj knjizi Johna Grishama Čudotvorac (*The Rainmaker*) koja mi se svidjela i u kojoj se odvjetnik bori za prava pacijenata. Međutim s vremenom sam shvatila da me uz sami sadržaj knjige, možda, više privukla njena narativnost i način na koji je napisana pa je nakon mnogo godina razmišljanja i unutarnjih previranja moj prvi izbor studija pri kraju srednje škole postala dvopredmetna komparativna književnost. Utjecaj na to imala je naravno i moja profesorica Antonia Sikavica Joler iz Prve gimnazije Zagreb koja me uvijek poticala na pisanje i razmišljanje o pročitanoj. Povijest je pak oduvijek bila prisutna zahvaljujući mom gimnazijskom profesoru Andriji Lovriću i njegovom golemom entuzijazmu, no uvijek po strani i zapravo kao pomoćno, ali u pravom trenutku i spasonosno rješenje kada nisam upala na dvopredmetnu povijest i dvopredmetnu književnost – kombinaciju koju sam najviše željela. Odlučila sam te 2013. upisati jednopredmetnu povijest na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, čini mi se tada treću na mojoj famoznoj post-matura listi, nadajući se da ću pronaći put do toliko željene književnosti. No, nakon što sam vidjela da je povijest satkana od mnoštva narativa, da je studij zanimljiv, ali i sasvim praktično da sam izgradila divna prijateljstva, promijenila sam mišljenje (zbog toga hvala mojim prijateljicama, sve odreda izvrsnim povjesničarkama, Tei Miroslavić, Andrijani Petrini, Lei Kasabašić, Klari Petroci, Magdi Karavanić i Katarini Kožić). Odustajanje od povijesti više nije dolazilo u obzir. Umjesto toga na drugoj godini preddiplomskog studija povijesti upisala sam paralelno jednopredmetni preddiplomski studij komparativne književnosti i ostvarila sve svoje želje.

Ipak, moj potpuni interes za povijest i uopće za viđenje sebe kao povjesničarke u bilo kojem smislu, definirao je izborni kolegij *Historiografija o Francuskoj revoluciji* u zimskom semestru akademskoj godini 2014./15. Voditelj kolegija profesor Banimir Janković upitao me jednom smatram li se više povjesničarkom ili komparatisticom na što sam se prvi put zamislila nad svojom pripadnošću. Rekla sam povjesničarkom, naravno, ali to se s prvim tekstovima François Fureta, Erica Hobsbawma i ostalih nezaustavljivo počelo mijenjati i moj identitet je na svu sreću ostao podijeljen do dana današnjeg.

Trenutno se profesionalno bavite proučavanjem intelektualne povijesti. S obzirom na Vašu institucionalnu pozadinu, radi se o globalnoj intelektualnoj povijesti. O kakvom je programu i pristupu riječ?

U pravu ste kad kažete da se bavim proučavanjem intelektualne povijesti, ali globalnu intelektualnu povijest ipak ne bih ukalupila u stroge institucionalne okvire koji strogo uvjetuju tip istraživanja. Naime riječ je o *Graduate School Global Intellectual History* programu/školi koji zajednički vode dvije institucije: Sveučilište Humboldt i Freie Sveučilište u Berlinu. Iako sam dio *Graduate School Global Intellectual History*, mentor mog doktorskog rada,

prof. dr. Hannes Grandits voditelj je Katedre za Jugoistočnu Europu Sveučilišta Humboldt pa sam samim time i ja institucionalno vezana uz to sveučilište. Doktorski program *Graduate School Global Intellectual History*, kojeg sam dio, svojevrsni je pak nastavak diplomskog programa *Global History* koji na engleskom jeziku postoji pri Freie Sveučilištu u Berlinu, uz također suradnju sa Sveučilištem Humboldt.

Program *Graduate School Global Intellectual History* vrlo je istraživački raznolik i zapravo obuhvaća doktorande čije se teme međusobno u potpunosti razlikuju, ali ih povezuje bavljenje akterima (nerijetko intelektualcima) koji promišljaju mnoge ideje i djeluju često samostalno ili u grupi imajući na umu različite univerzalne ciljeve. Širok je to dijapazon tema, obuhvaćen fleksibilnim pristupom koji ostavlja dovoljno prostora za njihovu kreativnu realizaciju pa tako, na primjer, u mojoj jedanaesteročlanoj doktorskoj generaciji iz 2020. postoji istraživanje Franziske Hermes o brodolomima u ranom novom vijeku, koje stoji uz bok istraživanju internacionalnog fašizma Martina Hamrea ili pak goanske dijaspor Gayatri Marie de Souze. Svako to istraživanje donosi neki novi pogled na određeni segment koji bismo možda na prvu čak i otpisali kao samorazumljiv. Na primjer moje istraživanje nastoji pokazati što motivira pripadnike zagrebačkih intelektualnih krugova (ustaljene prakse međuratnog razdoblja) i određuje njihovu dinamiku prilikom utopijskih razmišljanja. Ovdje dakle nije riječ o "globalnom" kao geografskom pojmu, već o "globalnom" kao pristupu, kako to definiraju proučavatelji globalne historije. Više o samom ovom pristupu donosi knjiga Sebastiana Conrada *What is Global History?* (2016.), a za samu njenu ilustraciju preporučam knjigu *Die Königin: Nofretetes globale Karriere* (2024.) istoimenog autora, koja prati fenomen apropiacije kraljice Nefertiti kroz prizmu globalne historije. Kada su u pitanju naši prostori i globalna historija, zanimljiva je knjiga Pietera Judsona *Povijest Habsburškog carstva* (2018.).

Koje su prednosti, a koji nedostaci takvog širokog pristupa?

Ono u čemu ja vidim prednost globalne (intelektualne) historije prvenstveno je izmještanje fokusa s jasno definiranih makro struktura na vrlo nijansiranu analizu fenomena koji ocrtavaju sve kompleksnosti i proturječnosti onoga što danas prihvaćamo čvrstim strukturama. Evo i konkretan primjer iz mog dokorskog istraživanja. *Što nam posjet Zagrebu stranog znanstvenika poput Alfreda Adlera govori o komunističkom pokretu u Kraljevini Jugoslaviji?* A tek njegova ideja individualne psihologije? Prateći umrežavanja ljudi, znanja i struktura, baš kao i njihove rupturi i diskonekcije, globalna historija pruža novi pogled na pisanje i upotrebu biografija pojedinaca, čineći ih manje kronološkima, a više disperziranima i tematskima. Ponekad sve to zahtijeva i komunikaciju s drugim disciplinama i interdisciplinarnost. Osim toga njezina je prednost što u obzir ne uzima toliko sveprisutne nacionalne strukture koliko recimo cirkulacije ideja koje prelaze njihove granice pa se u istraživanje uklapa ponekad bolje od na primjer komparativne historije. Globalna (intelektualna) historija je stoga ujedno i cjelovita i fragmentirana, ali svakako vrlo inkluzivna i poticajna za drugačije razmišljanje pa je u tom pristupu uzaludno tražiti stro-

ge metodološke smjernice i jasna pravila. Često i sama istraživanja povratno djeluju na sam pristup pa u njemu postoji i korisna doza samorefleksije.

Naravno postavlja se pitanje u čemu je posebnost globalne historije ako "sve može"? Česte su diskusije o ispraznosti pojma "globalno", o preokupiranosti velikim kolonijalnim carstvima i procesu dekolonizacije te o posljedičnoj nemogućnosti da se istakne određena lokalna ili pak regionalna specifičnost. O nekima od tih problema, kada je u pitanju nama vrlo bliska povijest habsburških zemalja, raspravljalo se vrlo intenzivno i zanimljivo u sklopu ljetne škole „Empire of Circulation. Habsburg Knowledge in its Global Settings” u organizaciji Austrijske akademije znanosti na kojoj sam sudjelovala 2022. godine u Beču. Moram priznati da se s većinom prigovora ne slažem. Štoviše smatram da je za otkrivanje regionalnih specifičnosti pristup globalne historije presudan jer štiti od (auto)provincijalizacije, a da bismo uključili regionalna područja čim više u globalnu historiju, moramo nešto i promijeniti u našim dosadašnjim načinima razmišljanja. Jednostavno pod ovaj pristup ne može sve, ali može ono što se podudara s pristupom globalne (intelektualne) historije i za čije je proučavanje ona prikladna.

Bavili ste se istraživanjem života i djela intelektualca prve polovice 20. stoljeća, Augusta Cesarca. Recite nam nešto više o tome.

Moj sada već višegodišnji interes za Augusta Cesarca desio se sasvim spontano kao rezultat sudjelovanja u čitalačkoj večeri pod naslovom „Povratnici iz Moskve: književnici i Oktobarska revolucija“. Naime Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta se 2017. godine po drugi put tim večernjim događanjem pridružio manifestaciji „Noć knjige“ koja svake godine različitim aktivnostima popularizira čitanje i važnost čitanja. Djela čije smo isječke tada zajednički pročitali obuhvaćala su *Moskovski dnevnik* Waltera Benjamina, *Izlet u Rusiju* Miroslava Krležę, *Povratak iz SSSR-a* Andréa Gidea i *Današnju Rusiju* Augusta Cesarca. Neposredan povod izboru ovakve teme bila je i stota obljetnica Oktobarske revolucije pa je naglasak stavljen na tzv. *povratnike iz Moskve* i njihovu intelektualnu formaciju u odnosu na revoluciju.

Cesarca sam u toj skupini poznavala najmanje, ali me najviše fascinirala njegova težnja da Sovjetsku Rusiju 1930-ih godina prikaže što objektivnije, koristeći ponekad gotovo pa birokratski rječnik i statističke podatke. Ideja da se nešto okarakterizira kao „propagandno“ zbog toga što nije u nekoj „višoj“ literarnoj klasi, kako se to često pripisivalo Cesarcu u literaturi, za mene nije bila istraživački produktivna. Smatrala sam da mora postojati neka pozadinska logika, bilo racionalna ili iracionalna, koja bi objasnila strategiju književnog napora uloženog u proizvodnju tog djela. Da pojednostavim, zanimala me funkcija tog djela i Augusta Cesarca u cjelokupnom revolucionarnom pokretu. Predložila sam stoga svom budućem mentoru, profesoru Branimiru Jankoviću, pokušaj sagledavanja Augusta Cesarca iz područja intelektualne historije. Arhivski materijal za proučavanje bio je opsežan, ali i lako dostupan u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i to je bio početak izrade mog diplomskog rada. Istražujući dublje samu recepciju Augusta Cesarca, vidjela sam da je historiografija do 1990-e promatrala Cesarca u isključivo revolucio-

narnom ključu (ne)dosljednog komunista, dok je smjenom paradigma historiografija nakon 1990-e pozornost obraćala isključivo na Cesarca kao književnika ili, štoviše, hrvatskog književnika, ostavljajući revolucionarni moment po strani. Umjesto rasprave o tome koliko je Cesarec dosljedan komunist ili pak dobar književnik, mene je zanimalo kako se književni i revolucionarni identitet Augusta Cesarca istovremeno isprepliću bez vrijednosnog predznaka, već s naglaskom na njihovu funkciju. Zanimalo me koji su to svakodnevni okidači i prepreke koje mobiliziraju određeni dio ili dijelove identiteta Augusta Cesarca i koja je njihova funkcija u odnosu na željeni cilj kojeg se teži postići unutar revolucionarnog pokreta. Tu mi je na primjer uvelike pomogla teorija polja sociologa Pierre-a Bourdieua. Proučavajući Cesarčeve bilješke, pisma, poeziju, novinske članke, romane itd., zaključila sam da je pojam intelektualca uvelike ovisan o jezičnim praksama i da se formira upravo zahvaljujući toj tenziji koja postoji između osobnog i općeg iliti revolucionarnog.

U čemu su sadržane bitne značajke post-imperijalnog intelektualca kakav je Cesarec bio? Kakve obrasce tu možemo uočiti?

Izvršno ste me uveli u nastavak mog odgovora na prethodno pitanje. Prije svega važno je napomenuti da Cesarec nije samo post-imperijalni intelektualac, već i intelektualac u nastajanju za vrijeme trajanja imperije. Baš zbog jedinstvenosti svakog slučaja teško je govoriti o obrascima, ali možemo reći da postoji dijeljeno iskustvo Prvog svjetskog rata i raspada Austro-Ugarske Monarhije koje je ostavilo dubok trag na intelektualcima i onima koji će to tek postati. Ponekad se u istraživanjima ograničavamo novonastalim nacionalnim kontekstima, često zaboravljajući da su višestoljetna carstva bila okvir življenja za mnoge pa tako i za Augusta Cesarca. Svakako se s pravom pitamo što je novo Država pa Kraljevina SHS (kasnije Kraljevina Jugoslavija) donijela u političkom, socijalnom i svakom drugom smislu, ali formativan dio Cesarčevog života i života njegove neposredne okoline odvija se u Monarhiji. Cesarec je sudionik đačkoga pokreta, on je verbalni poticatelj u atentatu na komesara Slavka Cuvaja 1912. godine, on odlazi s ocem na prvomajske proslave i rano upoznaje socijaldemokraciju i radničke prosvjede. Sve to ima utjecaja na njegovo kasnije djelovanje, ali ne u nekom determinističkom smislu, već u stvaranju okvira za promišljanje. Iako se granice prekrajaju, transferi znanja i ideja zapravo funkcioniraju na nadnacionalnim principima i ostavljaju dubok trag jednom kada su aropriirani u novoj lokalnoj sredini.

Moj najdraži primjer materijalizacije svih tih praksi je objava Cesarčeva cenzuriranog romana *Bjegunci*. Suočen s represijom autoritarnog režima jer je član zabranjene Komunističke stranke, Cesarec 1933. izdaje roman *Bjegunci* u kojem tematizira pitanja borbe za ideale. Tek gimnazijski obrazovan, zakonski progonjen i bez fakultetske afilijacije svojstvene visokim intelektualnim krugovima, važno mu je održavati status afirmiranog književnika pa u tekst, u teoriji namijenjen simpatizerima ljevice, implicitno ubacuje reference na Zolu, Balzaca, Wildea i Prousta. Međutim, važan mu je i radnički pokret pa svoj jezik želi učiniti što pristupačnijim i političku poruku prenijeti u uvjetima cenzure. Često na rubu siromaštva, važno mu je napisati roman koji će se

prodavati. Ali kako materijalni status ne žrtvovati revolucionarnim ciljevima? Upravo u tim rascjepima nastaje post-imperijalni intelektualac.

Posjedujete i velik interes za žensku povijest i književnost. Sa svojim ste kolegicama priredili Dnevnik Marije Vinski. Kakav je utjecaj ženskog dnevnika na paradigme u proučavanju tog literarnog žanra. Kakve su Vaše spoznaje o toj problematici općenito?

Ovo me pitanje navelo na ponovno razmišljanje o binarnim oprekama u proučavanju arhivskih izvora i možemo li zapravo reći nešto drugačije o samome dnevniku ako im se malo izmaknemo. Moje drage kolegice Martina Galović, Marija Skopljak i Magdalena Blažić i ja priredile smo dnevnik Marije Vinski (1917. – 1934.) pod nazivom *Velik je misterij života* s ciljem da prikazemo čak 17 godina razmišljanja Židovke, intelektualke, liječnice i ljevičarke koju je ustaški režim ubio na zagrebačkoj Dotršćini. Ako pitanje ženskog dnevnika sagledamo u odnosu na muški dnevnik, svakako možemo kvantitativno zaključiti da je objavljenih muških dnevnika znatno više unatoč tome što se popriličan broj još neobjavljenih, neotkrivenih, zanemarenih i/ili otpisanih ženskih zapisa još nalazi u javnim ili privatnim arhivima. Štoviše suprotstavimo li dnevničke narative muškaraca i žena, još uvijek dominantna favorizacija dnevnika prominentnih autora ostavlja ženske zapise skrovitima, definirajući njihovu popratnu ulogu koju mi zatim gotovo nesvjesno inkorporiramo u svoja istraživanja, a za koju smatram da ne govori mnogo o snažnom emancipatorskom potencijalu. Iako sam svjesna da sama sebi uskačem u usta jer sam nekoliko redova iznad posegnula za binarnim oprekama, taj se potencijal dugoročno ispunjava tek izmještanjem našeg analitičkog fokusa s binarnih prepora na fokus funkcije. Probat ću objasniti.

Naime pisanje je praksa koja je u prvom dijelu 20. stoljeća služila i kao neka vrsta retoričke vježbe kreativnosti pa dnevnik nije uvijek pripadao isključivo privatnoj sferi, pogotovo u adolescentskom razdoblju. Smatram to bitnom odrednicom dnevnika kao žanra, možda i važnijom od same njegove tipologije. Dnevnik Marije Vinski u ranom razdoblju njene mladosti prelazi iz ruke u ruku, na njemu ostaju fizički tragovi, a ponekad u njega upisuju i neki njeni poznanici. Sličan je primjer i dnevnika Vladimire Jelovšek, kćeri feministkinje Zofke Kveder, za čije postojanje znaju čak i njeni roditelji koji imaju pristup dnevniku. Sve me to navodi na zaključak da je dnevnik, iako mišljen kao privatni, zapravo polu-javni (referiram se dijelom na radove Lynn Z. Bloom) prostor manipulacije i auto-cenzure, ali u ovom kontekstu i prostor emancipacije, zato što dnevnički subjekt probire inventar koji mu je važan, on kreira novi svijet u jeziku za imaginarnog čitatelja i samim time proizvodi i usvaja neka nova znanja o vlastitoj kulturološkoj sredini. U toj tobože povjerljivoj komunikaciji dolazi zapravo i do mnogih strateških prešućivanja, čime se u tekstu dnevnika također iščitava i snažna rodna opresija. Sam žanr je stoga izrazito subverzivan, ali i literaran jer funkcionira gotovo zasebno, kao književni tekst kojem se subjekt iznova vraća, na primjer, naknadnim komentarima u kojima više ne prepoznaje starog sebe u trenutku unosa inicijalnog zapisa. Dnevnik zaista nije isključivo inventar izvantekstualnih informacija.

U svome doktorskom istraživanju posebnu ste pozornost pridali individualnoj psihologiji. Možete li nam približiti svoja saznanja i razmišljanja o tome?

S obzirom na to da je moje pisanje doktorata još uvijek u sporom, ali dosljednom (!) ritmu, nastojat ću ne ugroziti sam proces i podijeliti s vama ono što je trenutno jasno definirano u mojoj glavi. Ne zamjerite mi stoga kraći odgovor.

Ideja individualne psihologije Alfreda Adlera zapravo je samo pogonsko gorivo za dubinska promišljanja o komunističkom pokretu, socijalizmu, odnosu intelektualaca i globalnih ideja, itd. Za vrijeme svog istraživanja za diplomski rad primijetila sam anomaliju u 30-im godinama prošloga stoljeća kada individualna psihologija dolazi do izražaja u radovima nekih ljevičarskih intelektualaca, ali i intelektualaca sklonih unitarnoj ideji jugoslavizma. Zanimalo me zašto baš individualna psihologija i zašto baš tada. Moj doktorat prati nekoliko individualaca koji su međusobno povezani prakticiranjem i viđenjem individualne psihologije i Alfreda Adlera u jugoslavenskom društvu kroz različita područja poput akademske zajednice ili pedagogije. Analiziram i Adlerov posjet Zagrebu i individualnu psihologiju kako bih ocrtala sve te nijanse i mreže revolucionarnog pokreta i njegovih implicitnih ciljeva u pret hodno spomenutom smislu globalne historije.

Vidite li neke mogućnosti razvoja intelektualne historije u Hrvatskoj?

Rekla bih da je intelektualna historija u Hrvatskoj na dosta dobrom razvojnem putu ako sagledamo istraživačke tendencije u cjelini, ali *što nam to zapravo govori o disciplini samoj?* Interes za takvom vrstom istraživanja sve je dominantniji, što za posljedicu ima i otkrivanje nekih drugih fenomena koji nisu možda toliko očiti iz perspektive političke ili neke druge historije. U tim slučajevima intelektualna historija postaje tek jedna (ili nijedna) od metoda jer se povjesničari, oslanjajući se na specifične arhivske izvore, često usredotoče na pristup(e) koji najbolje iznose njihove argumente. Intelektualna historija naime nije nužno priča o uspjehu, nije rješenje svih istraživačkih problema i njezinih je nedostataka mnogo. Upravo stoga razvoj intelektualne historije ne treba promatrati i mjeriti linearno ili gradacijski ili čak trendovski, već prema metodološkoj kvaliteti, vremenu i kontekstu istraživanja u kojima se ona primjenjuje. Na primjer u kontekstu historiografije nakon 1945. zanimljiva je knjiga Zorice Stipetić *Komunistički pokret i inteligencija* (1980.). Iako se naravno ne radi o intelektualnoj historiji kakvu poznajemo danas (*kako bi to uopće bilo i moguće?*), knjiga itekako doprinosi raspravi o intelektualcima u specifičnom vremenskom okviru.

Bila bi šteta kada bismo dogmatski primjenjivali postulate intelektualne historije i pod svaku cijenu tražili, na primjer, Gramscijeve "organske" intelektualce tamo gdje su te kategorije neprimjenjive. Govorim iz vlastitog iskustva. Sjećam se svog susreta s izvrsnom knjigom *Intelektualna historija* (2013.) koja objedinjuje sve najvažnije tekstove ili "definicije" intelektualne historije i koju je priredio vjerojatno još uvijek najuporniji istraživač intelektualne historije, Branimir Janković. Umjesto da tekstove iskoristim kao orijentir, ja sam o njima razmišljala kao o pravilu pa sam u Augustu Cesaru uporno tražila

Zolinog “javnog” intelektualca. Na kraju sam ga i pronašla, ali ta je definicija bila krajnje isprazna, tek nominalna i o samoj specifičnosti Cesarca kao intelektualca revolucionara nije govorila mnogo. Danas bih postupila drugačije. Poanta je da okvir intelektualne historije (kao i svake druge historije) posluži kao misaoni i analitički orijentir za kvalitetno istraživanje, a ne rigidan recept bez mogućnosti adaptacije. Iako je istraživača koji njeguju takav pristup u Hrvatskoj mnogo, odličan povjesničar i kulturni antropolog koji mi trenutno pada na pamet jer je studirao sa mnom je Ivan Grkeš, asistent na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta. Posebno važnima smatram i radove profesorice Zrinke Blažević jer intelektualnu historiju sagledavaju interdisciplinarno, konstantno je umrežavajući s ostalim pristupima i samim time pružajući širu perspektivu.

Možete li podijeliti s nama neke svoje planove za nastavak karijere?

Ovdje vas moram u potpunosti razočarati jer konkretnih planova zaista nemam. Voljela bih se nastaviti baviti svojim istraživanjima, ali tržište rada je vrlo izazovno i često vrlo nesigurno. Nisam sigurna ni želim li ostati u Berlinu jer me sve više privlači Nizozemska. Ponekad mi taj osjećaj nedefiniranosti izazove navalu anksioznosti bez obzira na činjenicu da nedefiniranost ujedno pruža i brojne mogućnosti. Zanima me i digitalna humanistika i razvoj AI, ali me sve to istovremeno i plaši. U jedno sam ipak sigurna – prije svega bih voljela završiti doktorat. Svakako mi je u ovom stadiju života najvažniji osjećaj profesionalne cjelovitosti kao skromni zalag neke sigurnije profesionalne budućnosti ili makar nekog njenog obrisa u bilo kojem području. Sve to uz dobro društvo i uz dobru knjigu, naravno.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 19 2024.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti,
godina XIX, broj 19, 2024.

Glavna i odgovorna urednica
Tijana Vokal

Zamjenica glavne urednice
Ivana Đorđić

Uredništvo
Filip Bačurin
Marija Bišćan
Ivan Ćorić
Ivana Đorđić
Adrian Filčić
Ivan Mrnarević
Marko Perišić
Ruben Prstec
Matija Pudić
Tijana Vokal

Urednici pripravnici
Klara Miholić
Ivan Moškato
Patrik Smolak

Redakcija
Filip Bačurin
Marija Bišćan
Ivan Ćorić
Ivana Đorđić
Adrian Filčić
Klara Miholić
Ivan Moškato
Ivan Mrnarević
Marko Perišić
Patrik Smolak
Ruben Prstec
Matija Pudić
Tijana Vokal

Tajnik Uredništva
Adrian Filčić

Recenzenti
dr. sc. Damir Agićić
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Inga Vilogorac Brčić
dr. sc. Aleksandra Golubović
dr. sc. Branimir Janković
dr. sc. Filip Šimetin Šegvić
dr. sc. Ivica Šute
dr. sc. Nikola Tomašegović

Lektura za hrvatski jezik
Lorenia Jantolek
Martina Prosen
Lucija Rak
Josipa Skenderović
Gabrijela Soldan
Jakov Zidarić

Lektura za engleski jezik
Anamarija Brusić

Oblikovanje
Boris Bui, FF press

Izdavač
Odsjek za povijest Filozofskog
fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Tisak
Studio Moderna d.o.o., Zagreb

Naklada
Tiskano u 100 primjeraka.

ISSN: 1334-8302

Tvrdnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove i mišljenja autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa financirano je novcem dobivenim na natječaju za studentske projekte Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te sredstvima koja je ustupio Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Redakcija časopisa Pro tempore iskreno zahvaljuje Odsjeku na financijskoj podršci.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva

Odsjek za povijest
(za: Uredništvo Pro tempore)
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10 000 Zagreb

Kontakt

casopis.protempore@gmail.com

Web-stranica

<https://protempore.ffzg.unizg.hr/>